

การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

RESEARCH FOR PROFESSIONAL DEVELOPMENT*

ธีรดนัย กัปโก, เอกราช โษษิตพิมานเวช
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Teedanai kapok, Ekkarat Kositpimanwet
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus, Thailand
E-mail: teedanai.kap@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เป็นการศึกษา “การดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ” ซึ่งเป็นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องสามารถบูรณาการการดำเนินงานภายในสถานศึกษามาพัฒนาระบบการจัดการความรู้ด้วยหลักวิชาชีพต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพและสร้างประสิทธิผลให้กับองค์กรได้ สิ่งที่สำคัญในการดำเนินการ ผู้บริหารต้องเข้าใจในบริบทของ เทคนิคการบริหารวิธีการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ องค์ประกอบการพัฒนาวิชาชีพ นำไปสู่การวิจัย ซึ่งในการวิจัยในบริบทการพัฒนาวิชาชีพ ให้เน้นการดำเนินการวิจัยแบบอุปนัย โดยเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในบริบทจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาในเชิงของการบริหารและเชิงปฏิบัติการได้เป็นอย่างดี จึงเป็นส่วนสำคัญที่ผู้วิจัย ผู้บริหาร ต้องเข้าใจในความหมาย บทบาท องค์ประกอบ และการออกแบบที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การบูรณาการปรับใช้ภายในองค์กรสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างประสิทธิผลที่ดีให้กับองค์กรต่อไป

คำสำคัญ: เน้นวิจัยแบบอุปนัย; พัฒนาวิชาชีพ; ประสิทธิภาพ; ประสิทธิผล

Abstract

This academic article is an education. "Conducting research for professional development", which is the basis of educational institution administrators who must be able to integrate the operations within the educational institution to develop a knowledge management system with various professional principles. to be efficient and effective for the organization What is important in action Management must understand the context of Techniques for managing research methods for professional development Professional Development Elements lead to research in which research in the context of professional development Emphasis on conducting inductive research. with an emphasis on qualitative research which administrators and teachers have an understanding of the distinctive context Points that should be developed in terms of administration and operations as well. It is therefore an important part that researchers and executives must understand the meaning, roles, components and clear design. To lead to integration and use within the organization of education effectively and create good effectiveness for the organization.

Keywords: Focus on inductive research; Professional Development; Efficiency: Effectiveness

*ได้รับบทความ: 10 กันยายน 2565; แก้ไขบทความ: 20 ตุลาคม 2565; ตอรับตีพิมพ์: 30 มิถุนายน 2566

บทนำ

ยุคของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นยุคที่ทุกคนภายใต้สังคมต้องมีการปรับตัว และปรับตัวพฤติกรรมเพื่อให้อยู่ภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสมดุล สังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงเกิดจากแนวคิดของมนุษย์ที่มีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องและพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง สิ่งเหล่านี้เป็นบ่อเกิดแห่งการพัฒนาศาสตร์ต่างๆ ขึ้นมาอย่างต่อเนื่องให้เพื่อเป็นการใช้ให้เหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ด้วย “การวิจัย” ถือว่าเป็นบทบาทหลักที่ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องได้ บทบาทของการวิจัยและการพัฒนาจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทั้งภาครัฐและเอกชนมีการขับเคลื่อนและพัฒนาหน่วยงานของตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง

สอดคล้องกับการพัฒนาระบบการศึกษาหรือการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งที่หน่วยงานทางการศึกษาให้ความสำคัญและให้ความสนใจต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการศึกษาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดยั้งได้ ทั้งนี้ระบบการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาจะเป็นบ่อเกิดแห่งการปรับตัวของระบบการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและเพิ่มศักยภาพในการศึกษาซึ่งเป็นการมุ่งเป้าหมายไปที่ “หลักวิชาชีพ” เพราะหลักวิชาชีพเป็นส่วนที่จะทำให้การขับเคลื่อนการศึกษามีระบบและมีกฎเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานการศึกษาได้เป็นอย่างดี

วิชาชีพ (Profession) เป็นอาชีพให้บริการแก่สาธารณชนที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญเป็นการเฉพาะ ไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น และมีมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอก่อนที่จะประกอบวิชาชีพต่างกับอาชีพ (Career) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องทำให้สำเร็จ โดยมุ่งหวังค่าตอบแทนเพื่อการดำรงชีพเท่านั้น วิชาชีพซึ่งได้รับยกย่องให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้ประกอบวิชาชีพย่อมต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูงตามมาเพราะมีผลกระทบต่อผู้รับบริการและสาธารณชน จึงต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้รับบริการและสาธารณชนโดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องประกอบวิชาชีพด้วยวิธีการแห่งปัญญา (Intellectual Method) ได้รับการศึกษาอบรมอย่างเพียงพอ (Long Period of Training) มีอิสระในการใช้วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ (Professional Autonomy) และมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ (Professional Ethics) รวมทั้งต้องมีสถาบันวิชาชีพ (Professional Institution) หรือองค์กรวิชาชีพ (Professional Organization) เป็นแหล่งกลางในการสร้างสรรค์จรรยาวิชาชีพ

ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำการศึกษาในสถานศึกษา ต้องพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพราะผู้นำถูกคาดหวังให้ทำงานร่วมกับครู นักเรียน ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชน และหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้มีความมั่นใจได้ว่าความต้องการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนได้รับการตอบสนองโดยมีการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการ ประกอบด้วยงานหลัก 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป (ราณี จินสุทธิ์, วิทยภัทร จินสุทธิ์, สิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต.2564) จึงเป็นส่วนที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักรู้ในการขับเคลื่อนองค์กรเพื่อสร้างเสริมการเปลี่ยนแปลงที่ดีให้กับองค์กร

การวิจัยเพื่อการพัฒนาวิชาชีพจึงเป็นส่วนสำคัญที่ต้องพัฒนาจากครูผู้สอนจนไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อเป็นการบูรณาการต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการสร้างการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ โดยลงในรายละเอียดในจุดเด่นของการจัดการศึกษา และจุดที่ควรพัฒนาของการจัดการศึกษา เพื่อ

เป็นการต่อยอดในการพัฒนาระบบการศึกษา และเป็นการขับเคลื่อนในการรับการเปลี่ยนแปลงของระบบการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมต่อไป

ความหมายการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

คำจำกัดความ: การวิจัย หมายถึง การพิจารณาอย่างรอบคอบในการศึกษาเกี่ยวกับข้อกังวลหรือปัญหาเฉพาะโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ตามคำกล่าวของนักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน เอิร์ล โรเบิร์ต แบบบี้ “การวิจัยเป็นการสอบสวนอย่างเป็นระบบเพื่ออธิบาย อธิบาย ทำนาย และควบคุมปรากฏการณ์ที่สังเกตได้ มันเกี่ยวข้องกับวิธีการอุปนัยและนิรนัย ”

วิธีการวิจัยแบบอุปนัยจะวิเคราะห์เหตุการณ์ที่สังเกตได้ ในขณะที่วิธีนิรนัยจะตรวจสอบเหตุการณ์ที่สังเกตได้ วิธีการอุปนัยเกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีการนิรนัยมักเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เชิงปริมาณมากกว่า (QuestionPro,2565)

คำว่า “การวิจัย” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Research” มาจากคำ 2 คำ คือ Re ที่แปลว่า ทำซ้ำ และคำว่า Search ที่แปลว่า ค้นหาตรวจสอบ เมื่อ นำคำทั้งสองคำรวมกัน Research จึงหมายถึง การค้นคว้าหรือการตรวจสอบที่ ทำซ้ำๆ เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ (พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,2558)

พจนานุกรมของ Webster ให้ความหมายว่า research หมายถึง การศึกษา ค้นหา วิเคราะห์ หรือทดลองอย่างละเอียด เพื่อ ค้นหาว่าข้อเท็จจริงและความรู้ใหม่ เพื่อนำไปสร้างกฎ ทฤษฎีหรือแนวทางในทางปฏิบัติในการประชุม Pan Pacific Science Congress ในปี ค.ศ.1961 ที่สหรัฐอเมริกา ที่ประชุมได้ให้ความหมายของคำว่า “RESEARCH” ไว้ ดังนี้

R = Recruitment & Relationship หมายถึง การฝึกคนให้มีความรู้ รวมทั้งรวบรวมผู้ที่มีความรู้เพื่อปฏิบัติงานร่วมกัน ติดต่อสัมพันธ์และประสานงานกัน

E = Education & Efficiency หมายถึง ผู้วิจัยจะต้องมีการศึกษา มีความรู้และสมรรถภาพสูงในการวิจัย

S = Sciences & Stimulation หมายถึง เป็นศาสตร์ที่ต้องมีการพิสูจน์ ค้นหาหาความจริง และผู้วิจัยต้องมีพลังกระตุ้นในความคิดริเริ่ม กระตือรือร้น ที่จะทำวิจัยต่อไป

E = Evaluation & Environment หมายถึง รู้จักการประเมินผลดูว่า มีประโยชน์สมควรจะทำการวิจัยต่อไปหรือไม่ และต้องรู้จักใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆในการวิจัย

A = Aim & Attitude หมายถึง มีจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายที่แน่นอนและมีทัศนคติที่ดีต่อการติดตามผลการวิจัย

R = Result หมายถึง ผลการวิจัยที่ได้มาจะเป็นผลทางไหนก็ตามจะต้องยอมรับผลการวิจัยนั้นอย่างดุษฎี เพราะเป็นผลที่ได้รับจากการค้นคว้าศึกษาอย่างมีระบบ

C = Curiosity หมายถึง ผู้วิจัยจะต้องมีความอยากรู้อยากเห็นมีความสนใจและขวนขวายในงานวิจัยอยู่ตลอดเวลา แม้ความอยากรู้นั้นจะมีเพียงเล็กน้อยก็ตาม

H = Horizon หมายถึง เมื่อผลการวิจัยออกมาแล้วอย่าปล่อยให้ทราบและเข้าใจในปัญหาเหล่านั้นได้ เหมือนกับการเกิดแสงสว่างขึ้น แต่ถ้ายังไม่เกิด แสงสว่าง ผู้วิจัยจะต้องดำเนินต่อไปจนกว่าจะพบแสงสว่างในทางสังคม แสงสว่างหมายถึงผลวิจัยก่อให้เกิดสันติสุขแก่สังคมนั่นเอง (จินตนาภา โสภณ อ่างโน จุมพล สวัสดิยากร,มปท

ความหมายของวิชาชีพ

อาชีพ คือ การทำมาหากิน ทำธุรกิจ ตามความชอบหรือความถนัด ได้ค่าตอบแทนเป็นค่าจ้าง หรือ เงินเดือน ธุรกิจ หมายถึง อาชีพ หรือการประกอบการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดผลกำไร ผู้ประกอบการหรือ ผู้ประกอบธุรกิจมีความชอบธรรมที่จะแสวงหาผลประโยชน์จากธุรกิจนั้น ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การ โฆษณาจึงเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับธุรกิจ

คำว่า วิชาชีพ มาจากคำสันธิ คือ “วิชา” และ “อาชีพ” ถ้าสังเกตแล้วจะเห็นว่าวิชาชีพนั้นไม่ใช่อาชีพ ธรรมดา แต่ประกอบด้วย วิชา ด้วย ดังนั้นอาชีพทุกอาชีพไม่ได้รับการยกย่องให้เป็นวิชาชีพทั้งหมด มีเพียงบาง อาชีพเท่านั้นที่ได้รับเกียรติถือว่าเป็นวิชาชีพ

สำหรับภาษาอังกฤษ Profession มาจากคำกริยา to profess จากคำภาษาละติน pro + fateri แปลว่า ยอมรับหรือรับว่าเป็นของตน (ศัพท์นี้เดิมใช้ในทางศาสนา เป็นการประกาศว่าตนมีศรัทธาในศาสนา หรือประกาศปฏิญาณตน) พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงแปลคำศัพท์ Profession ว่า อาชีว-ปฏิญาณ (อาชีพ+ คำปฏิญาณ)

เพราะสภาพอันแท้จริงแห่งวิชาชีพ คือ การปฏิญาณตนต่อสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่า จะประกอบอาชีพตาม ธรรมเนียมซึ่งมีวางไว้เป็นบรรทัดฐาน อาชีวปฏิญาณในขั้นต้น ได้แก่ วิถีอาชีพของนักบวชซึ่งต้องเคร่งครัดใน ระเบียบวินัยที่บังคับไว้และต่อมา คือ นักกฎหมาย แพทย์ เกษกร นักบัญชี ฯลฯ ซึ่งจัดองค์กรควบคุมกันเอง มีวินัย และจริยธรรมอันเคร่งครัด

วิชาชีพหรือ Profession หมายถึง

งานที่ตนได้ปฏิญาณว่าจะอุทิศตัวทำไปตลอดชีวิต เป็นงานที่ต้องได้รับการอบรมสั่งสอนมานาน เป็น งานที่มีขนบธรรมเนียมและจรรยาของหมู่คณะโดยเฉพาะ ได้รับค่าตอบแทนในลักษณะค่าธรรมเนียม (fee) หรือ ค่ายกครู มิใช่ค่าจ้าง (Wage)

การเป็นวิชาชีพ ? ลักษณะสำคัญของการเป็นวิชาชีพ

1.มีองค์ความรู้เฉพาะของตน ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องเข้ารับการศึกษ ฝึกอบรมให้มีความรู้ในศาสตร์ เฉพาะของวิชาชีพนั้นๆ

2.มีความเป็นอิสระในการประกอบวิชาชีพ เป็นการประกอบวิชาชีพที่มีมาตรฐานการปฏิบัติเป็นการ เฉพาะสำหรับวิชาชีพนั้นๆ โดยมีองค์ความรู้เป็นพื้นฐาน บุคคลอื่นไม่สามารถจะมาสั่งการให้ปฏิบัติอย่างนั้น อย่างนี้ได้ นอกจากนี้การปกครองกันเองภายในวิชาชีพเดียวกันยังเป็นอิสระจากการควบคุมของคนนอกวิชาชีพ เช่น ถ้าสมาชิกคนใดกระทำความผิด การพิจารณาจะเริ่มจากคณะกรรมการขององค์กรวิชาชีพก่อน

3.มีกฎหมายรองรับการประกอบวิชาชีพ หมายถึง จะต้องมีการขึ้นทะเบียนเพื่อขออนุญาตประกอบ วิชาชีพ ได้แก่ ใบประกอบวิชาชีพ

4.มีจรรยาบรรณ ตราขึ้นเพื่อผู้ประกอบวิชาชีพดำรงตนหรือประพฤติตนอยู่ในความถูกต้อง ดีงามต่อ ผู้รับบริการ ต่อเพื่อนผู้ร่วมวิชาชีพ ต่อตนเอง และต่อสังคมส่วนรวม

5.มีสำนึกที่จะให้บริการ เมื่อถูกเรียกร้องการบริการจะต้องเต็มใจที่จะให้บริการแก่ผู้มารับบริการได้ เสมอ บางครั้งอาจจะต้องสละความสุขส่วนตัว มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตน (รับทำบัญชี,2565)

บทบาทนักวิจัยเพื่อการส่งเสริมวิชาชีพ

การเป็นนักวิจัยนั้นนักวิจัยที่เลี้ยงถือเป็นต้นแบบที่มีอิทธิพลในการหล่อหลอมนักวิจัยรุ่นใหม่ที่อยู่ภายใต้การดูแลของตน ให้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญนำไปสู่เส้นทางนักวิจัยมืออาชีพ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม คือ มีความสามารถในการถ่ายทอดสิ่งที่ซับซ้อนยุ่งยากให้สามารถเข้าใจได้อย่างกระจ่าง ตลอดจนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักวิจัยรุ่นใหม่ได้รับเอาประสบการณ์ และรูปแบบการดำเนินวิชาชีพอย่างมีคุณธรรม ซึ่งบทบาทของนักวิจัยที่เลี้ยงที่มีต่อนักวิจัยรุ่นใหม่นั้นเริ่มต้นแต่การเดินทางสู่การเป็นนักวิจัยสามารถจำแนกได้ตามลำดับขั้นความพยายามของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Effort) 5 ขั้น ได้แก่ 1. ขั้นสร้างความตระหนัก (Awareness) 2. ขั้นเริ่มงาน (Start) 3. ขั้นผนึกความคิดและความร่วมมือในการดำเนินงาน (Consolidate) 4. ขั้นฝังตัวให้เป็นนักวิจัยที่ดี (Embed) 5. ขั้นให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้อื่น (Support) และสามารถจำแนกบทบาทการถ่ายทอดตามขั้นตอนของกระบวนการดำเนินการวิจัย และการบริหารจัดการการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การบริหารการวิจัยก่อนการดำเนินการวิจัย ระยะที่ 2 การบริหารการวิจัยระหว่างดำเนินการวิจัย และระยะที่ 3 การบริหารการวิจัยหลังการดำเนินการวิจัย สำหรับบทบาทที่สำคัญของนักวิจัยที่เลี้ยงในการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ เพื่อเตรียมตัวรับการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น นักวิจัยที่เลี้ยงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญการวิจัย และเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ สามารถแนะนำนักวิจัยรุ่นใหม่ให้รู้จักธรรมชาติของวิชาการในสาขาของตนในความเป็นสากล เพื่อนำไปสู่หัวข้อการวิจัยที่เหมาะสม (วราภรณ์ คล้ายประยงค์, 2558) ทั้งนี้ นักวิจัยต้องวิเคราะห์การวิจัยที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมทางด้านวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วยแนวทางในการขับเคลื่อนการวิจัยในการพัฒนาวิชาชีพ คือ 1. ส่งเสริมสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ 2. ส่งเสริมภาวะผู้นำร่วมและการบริหารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพ 3. สนับสนุนการมีส่วนร่วมกำหนดและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และเป้าประสงค์ 4. สนับสนุนการร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง 5. เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (มาลีสา เลิศพฤกษ์พนา และธีรภัทร กุโลภาส. 2560).

องค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ

รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ (ASTPPCE) ที่ได้พัฒนาขึ้นซึ่งประกอบด้วยวิธีการพัฒนาการปฏิบัติงานในวิชาชีพ 3 วิธี โดยครูเป็นผู้เลือกตามความสนใจซึ่งเหมาะสมกับสมรรถนะและความต้องการในการพัฒนาตนเอง คือ 1) การพัฒนาวิชาชีพแบบทีม (Team Coaching) 2) การพัฒนาวิชาชีพแบบเพื่อช่วยเพื่อน (Peer Coaching) และ 3) การพัฒนาวิชาชีพแบบร่วมมือกันพัฒนาตนเอง (Collaborative Self-directed Development) โดยรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพมีองค์ประกอบ หลักวัตถุประสงค์ ปัจจัยสนับสนุนและขั้นตอนการพัฒนา 7 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 A = Analyzing Problem การร่วมมือกันวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็นระดับความรู้ ความสามารถ ทักษะที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์

ระยะที่ 2 S = Setting Objectives for the Improvement การร่วมมือกันกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนา

ระยะที่ 3 T = Training and Selection Professional Development การร่วมมือกันเลือกวิธีการพัฒนาวิชาชีพ

ระยะที่ 4 P = Planning the Action Plan การร่วมมือกันวางแผนการปฏิบัติ

ระยะที่ 5 P = Practice for Professional Development การร่วมมือกันปฏิบัติการพัฒนาวิชาชีพการร่วมกัน โดยมีผู้ดูแลแนะนำให้คำปรึกษา (mentor) เป็นผู้สังเกตร่วมในการปฏิบัติการพัฒนาวิชาชีพ และให้คำแนะนำ ซึ่งมีขั้นตอนในการปฏิบัติและนำไปสู่การพัฒนาซึ่งมีกระบวนการร่วมมือกันพัฒนาวิชาชีพ ดังนี้

1. การทบทวนแผนการปฏิบัติ (Review of action plan)
2. การสังเกต (Observation)
3. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of data)
4. การสะท้อนคิดและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Reflection and feedback)

ระยะที่ 6 C = Collaborating Reflective Discussions การร่วมมือกันไตร่ตรองสะท้อนคิดและอภิปรายการทบทวนการปฏิบัติระหว่างกระบวนการพัฒนาวิชาชีพโดยครูและผู้คอยให้คำปรึกษาดูแล เพื่อปรับปรุงพัฒนากระบวนการพัฒนาวิชาชีพให้เกิดประสิทธิภาพ

ระยะที่ 7 E = Evaluating the Professional development results การร่วมมือกันประเมินผล การพัฒนาวิชาชีพถึงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาวิชาชีพโดยซึ่งตลอดการดำเนินการพัฒนาวิชาชีพมีการให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentoring) เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาวิชาชีพเกิดประสิทธิภาพ

ปัจจัยสนับสนุนในการนำรูปแบบการ (ASTPPCE) ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะต้องมี ปัจจัยสนับสนุนการนำรูปแบบไปใช้ 3 ประการ คือ 1.ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพโดยให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และที่สำคัญคือ การอำนวยความสะดวกเวลา และสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู 2 การพัฒนาวิชาชีพต้องเกิดจากความต้องการของครูที่มีความมุ่งมั่นจริงใจและเต็มใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมมือกัน เคารพยอมรับซึ่งกันและกัน อุทิศเวลาให้กับการพัฒนา และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 3. ครู ควรได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้และทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด และด้านการปฏิบัติการพัฒนาวิชาชีพที่ถูกต้องโดยคำนึงถึงความแตกต่างของครูก่อนเริ่มกระบวนการพัฒนา (สุเมธดา จุลชาติ และ วิสาข์ จิตวิวัฒน์, 2556)

การออกแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพสู่การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

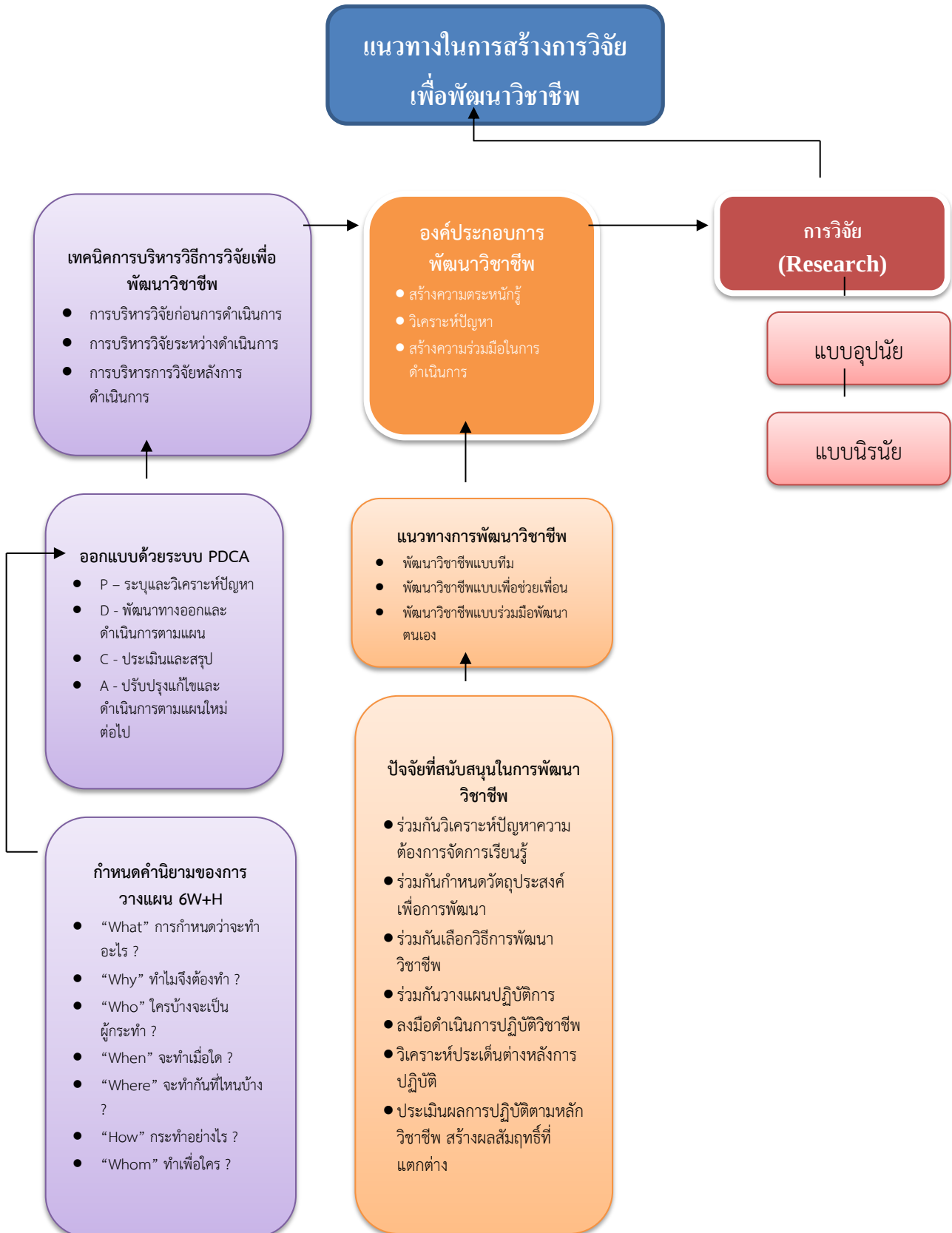
ผู้จัดทำวิจัยต้องมีความเข้าใจในการออกแบบการวิจัยเพื่อดำเนินการพัฒนาวิชาชีพอย่างเหมาะสม ส่วนที่สำคัญในการออกแบบการวิจัยต่อการพัฒนาวิชาชีพนั้น ผู้วิจัยต้องมีความเข้าใจในการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพด้วยการออกแบบการวิจัยมีประสิทธิภาพและสามารถเกิดประสิทธิผลต่อการทำวิจัยได้เป็นอย่างดี และการออกแบบการวิจัยนั้นทำให้เกิดการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ ครอบคลุมบริบทในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยอาศัยกระบวนการอุปนัย โดยเกิดจากนำข้อมูลที่มีอยู่เพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหา หรือจัดกลุ่มเนื้อหา เพื่อให้ได้แนวคิด ทฤษฎี หรือความคิดในการอธิบายปรากฏการณ์ มากกว่าการที่จะมุ่งวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานหรือทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว แต่สิ่งที่สำคัญมากสำหรับการวิจัย คือความเชื่อถือของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยความเที่ยงตรงภายใน

ความเที่ยงตรงภายใน (internal validity) หมายถึงความเที่ยงตรงที่เกิดจาก การดำเนินการทดลองโดยตรง หรือผลการวิจัยเกิดจากการกระทำของตัวแปรอิสระหรือ ตัวแปรทดลองที่ศึกษาโดยตรง ไม่มีตัวแปร

อื่นๆ หรือเหตุการณ์อื่นแทรกซ้อนเข้ามา ซึ่งความเที่ยงตรงภายในนี้จะครอบคลุมคุณสมบัติ 3 ประการ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538, หน้า 57) คือ 1) ครอบคลุมในเรื่องการทดสอบสมมติฐาน 2) ครอบคลุมในเรื่องการควบคุมตัวแปรที่ไม่ต้อง การศึกษา และ 3) ครอบคลุมในเรื่องความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่ทำการศึกษา ซึ่งปัจจัยทำให้การวิจัยขาดความเที่ยงตรงภายใน มีดังนี้ 1.1 ประวัติของกลุ่มตัวอย่าง (history) 1.2 วุฒิภาวะ (maturation) 1.3 ทักษะในการสอบวัด (test wise) 1.4 เครื่องมือที่ใช้วัด (instrumentation) 1.5 การถดถอยทางสถิติ (statistical regression) 1.6 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง (selection) 1.7 การขาดหายไปของกลุ่มตัวอย่าง (experimental mortality) 1.8 ผลของปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ (interaction)

ความเที่ยงตรงภายนอก (external validity) หมายถึงการที่ผลการวิจัยสามารถสรุปอ้างอิงไปยังเนื้อหา สถานการณ์ที่ใกล้เคียง และประชากรได้อย่างถูกต้อง ในกรณีของการสรุปอ้างอิงไปยังประชากร หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจะต้องเป็น ตัวแทนที่ดีของประชากร มีการเลือกใช้สถิติอ้างอิงที่เหมาะสม และแปลความหมายของการวิเคราะห์ทางสถิติได้ถูกต้อง **โดยมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเที่ยงตรงภายนอก** 2.1 ปฏิกริยาร่วมระหว่างการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างกับตัวแปรทดลอง (interaction effects of selection bias and treatment) 2.2 ปฏิกริยาระหว่างการสอบครั้งแรกกับตัวแปรทดลอง (interaction effects of testing and treatment) 2.3 ปฏิกริยาจากการจัดสภาพการทดลอง (reaction from experiment situation) 2.4 ผลร่วมของการได้รับตัวแปรทดลองหลาย ๆ ครั้งติดต่อกัน (carry over effect) (วโร เฟิงส์วัสดี, 2551) และความเที่ยงตรงภายนอกของการวิจัย เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการเก็บข้อมูลอย่างง่าย และดูความเหมาะสมว่าเวลาใดในการเก็บข้อมูลได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ และสิ่งใดที่ควรพิจารณาได้ว่าเป็นหลักฐาน คือ 1. การสัมภาษณ์ 2. การสังเกต 3. บันทึกภาคสนาม 4. การอนุทิน 5. การสัมภาษณ์กลุ่ม 6 กรณีศึกษา นำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล (ชาตรี ฝ่ายคำตา, 2556)

องค์ความรู้ใหม่ Body of Knowledge

จากแผนภาพองค์ความรู้ สามารถอธิบายลำดับขั้นตอนโดยเริ่มจากเทคนิคการบริหารวิธีการวิจัย เพื่อพัฒนาวิชาชีพ นำไปสู่ออกแบบองค์ประกอบการพัฒนาวิชาชีพ และการออกแบบการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

เทคนิคการบริหารวิธีการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ผู้วิจัยต้องออกแบบการดำเนินการตั้งแต่การบริหารวิจัยก่อนดำเนินการ การบริหารวิจัยระหว่างดำเนินการ และการบริหารการวิจัยหลังการดำเนินการ โดยใช้หลักการ PDCA ประกอบด้วย P – ระบุและวิเคราะห์ปัญหา D – พัฒนาทางออกและดำเนินการตามแผน C – ประเมินและสรุป A – ปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการตามแผนใหม่ต่อไป ในประเด็นของการวิเคราะห์ P – ระบุและวิเคราะห์ปัญหา ควรใช้เทคนิคกำหนดทิศทางในการวิเคราะห์ 6W+H ประกอบด้วย “What” การกำหนดว่าจะทำอะไร ? “Why” ทำไมจึงต้องทำ ? “Who” ใครบ้างจะเป็นผู้กระทำ ? “When” จะทำเมื่อใด ? “Where” จะทำกันที่ไหนบ้าง ? “How” กระทำอย่างไร ? “Whom” ทำเพื่อใคร ?

เมื่อผู้วิจัยดำเนินการประเมินประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับส่วนที่จะดำเนินการวิจัยแล้วผู้วิจัยต้องออกแบบและวางแผนองค์ประกอบของการพัฒนาวิชาชีพตามขั้นตอนดังนี้

องค์ประกอบของการพัฒนาวิชาชีพ เป็นส่วนที่ต้องดำเนินการขับเคลื่อนหลักและผู้วิจัยต้องวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้นอย่างลึกซึ้ง เพราะจะเป็นส่วนที่จะสนับสนุนการวิจัยได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ประเด็นดังกล่าวจะเกิดขึ้นเพื่อผู้วิจัยได้สัมผัสกับประสบการณ์ที่กำลังจะดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจะทราบจุดเด่นและจุดควรพัฒนาปรับปรุงแก้ไขในงานวิจัยนั้นๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้วิจัยพึงทำความเข้าใจ ประกอบด้วย **การวิจัยปัจจัยในที่สนับสนุนในการพัฒนาวิชาชีพ** คือ ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจัดการเรียนรู้ ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนา ร่วมกันเลือกวิธีการพัฒนาวิชาชีพ ร่วมกันวางแผนปฏิบัติการ ลงมือดำเนินการปฏิบัติวิชาชีพ วิเคราะห์ประเด็นต่างหลังการปฏิบัติ และประเมินประเมินผลการปฏิบัติตามหลักวิชาชีพ สร้างผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่าง เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ปัจจัยในการสนับสนุนในการพัฒนาวิชาชีพแล้ว **นำไปสู่การดำเนินการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาวิชาชีพ** ด้วยวิธีการพัฒนาวิชาชีพแบบทีม พัฒนาวิชาชีพแบบเพื่อช่วยเพื่อน และพัฒนาวิชาชีพแบบร่วมมือพัฒนาตนเอง เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นแล้วผู้วิจัยพึงตระหนักรู้ วิเคราะห์ปัญหา สร้างความร่วมมือในการดำเนินการในการพัฒนาวิชาชีพให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

เมื่อผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาวิชาชีพแล้ว ผู้วิจัยต้องออกแบบการวิจัยด้วยแบบอุปนัย (Inductive methodology) เป็นกระบวนการแสวงหาความจริงที่อาศัยการพิสูจน์ทดสอบปรากฏการณ์เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปทั่วไป (generalization) หรือการหาข้อมูลจากการสะสมข้อมูลย่อยๆ จำนวนมากแล้วสรุปเป็นกฎเพื่อนำไปใช้ต่อไป การให้เหตุผลแบบอุปนัยเป็น วิธีการสรุปในการค้นคว้าความจริงจากการสังเกตหรือทดลองหลายครั้งจากกรณีย่อยๆ แล้วนำมาสรุปเป็นความรู้แบบทั่วไป หรือเป็นการรวบรวมข้อมูลจากประชากรส่วนย่อย เพื่อนำไปเป็นข้อสรุปของประชากรส่วนใหญ่ **แบบนิรนัย (Deductive methodology)** เป็นกระบวนการแสวงหาความจริงที่อาศัยการสรุปโดยการลดทอนจากกฎหรือหลักการทั่วไปลงสู่ปรากฏการณ์ย่อยที่ศึกษา การให้เหตุผลแบบนิรนัยเป็นการนำความรู้พื้นฐานซึ่งอาจเป็นความเชื่อ ขั้วคติกลอง หรือบทนิยาม ซึ่งเป็นสิ่งที่นักวิจัยรู้มาก่อนและยอมรับว่าเป็นจริง เพื่อหาเหตุผลนำไปสู่ข้อสรุป กล่าวอีกอย่างหนึ่ง วิธีการแบบนิรนัยจึงเป็นคำที่ใช้เรียกวิธีการสรุปข้อเท็จจริงซึ่งเป็นผลมาจากเหตุซึ่งเป็นความรู้พื้นฐาน (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2552) วิธีการอุปนัยเกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีการนิรนัยมักเกี่ยวข้อง

กับการวิเคราะห์เชิงปริมาณมากกว่า ทั้งนี้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพควรเน้นการวิจัยแบบอุปนัย นำไปสู่การพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างประสิทธิผลให้กับองค์กรสถานศึกษาได้

สรุป

การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ เป็นส่วนหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการขับเคลื่อนภายในองค์กรสถานศึกษาเพื่อเป็นการตรวจสอบและปรับปรุงการจัดการความรู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลให้กับองค์กรสถานศึกษานั้นๆ การดำเนินการดังกล่าวจะสามารถดำเนินการได้ ผู้วิจัยหรือผู้บริหารสถานศึกษาดังมีความเข้าใจในบริบทของสถานศึกษาและเข้าใจในสถานะการดำเนินการเชิงบริหารและเชิงปฏิบัติการได้เป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้จะเป็นส่วนที่จะสนับสนุนการดำเนินการเพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์หรือการออกแบบการวิจัย การวิเคราะห์เทคนิคที่จะมาดำเนินการใช้ในการวิจัย ตั้งแต่ระดับต้น กลาง ปลาย ตามลำดับ ผู้วิจัยหรือผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในหลักการและเหตุผลดังกล่าวเพื่อเป็นการช่วยในการขับเคลื่อนงานวิจัยในการพัฒนาวิชาชีพให้ประสบผลสำเร็จได้ ทั้งนี้การดำเนินการต้องอาศัยความร่วมมือในการดำเนินการในรูปแบบทีม ระดมแนวคิดในการดำเนินการวิเคราะห์และร่วมแก้ไขปัญหาพร้อมกัน นำไปสู่การออกแบบการวิจัย ซึ่งในการดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาวิชาชีพจะเน้นในเรื่องการวิจัยแบบอุปนัยโดยการเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นการวัดผลประเมินผลในเชิงประจักษ์ของงานและสามารถวิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไข นำไปสู่การพัฒนาองค์กรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสร้างประสิทธิผลที่ดีให้กับองค์กร

เอกสารอ้างอิง

- จินตนาภา โสภณ อ่างใน จุมพล สวัสดิยากร. (มปท). ตำราชุดฝึกอบรมหลักสูตรนักวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ชนิดา จิตตรุทธะ. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ: ความแตกต่างของความเชื่อทางญาณวิทยา. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 7 (2), 14-26.
- ชาตรี ฝ่ายคำตา. 2556. การวิจัยศึกษาตนเอง: กลยุทธ์ทางเลือกในการพัฒนาวิชาชีพครูของครู. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15 (1), 100-110.
- พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา. (2558). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. เชียงใหม่: ประชากรธุรกิจ.
- มาลีสา เลิศพฤกษ์พนา และธีรภัทร กุโลภาส. 2560. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัชฌิมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 12(4): 452-466.
- รับทำบัญชี.(2565). ความหมายของวิชาชีพ 5 ความสำคัญ [หมายถึง] มีอะไรบ้าง, สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2565. จาก <https://xnb3cf3alb5cxfdh8a1v.com/%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%B5%E0%B8%9E>

- ราณี จินสุทธิ์, หทัยภัทร จินสุทธิ์, สิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต. (2564). การพัฒนาวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์. 8(2): 375-389.
- วราภรณ์ คล้ายประยงค์. 2558. กลวิธีการถ่ายทอดทางวิชาชีพและคุณสมบัติของนักวิจัยพี่เลี้ยงเพื่อการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่. วารสารหาดใหญ่วิชาการ. 13 (2): 167-177.
- วาโร เฟิงส์วัสดี. 2551. วิจัยวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- สำนักงานคุรุสภา.(2561). มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคุรุสภา.
- สุนันทา จุลชาติ และ วิสาข์ จิตวิวัฒน์. 2556. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพแบบร่วมมือโดยเน้นครูเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 5 (2): 113-133.
- Question Pro.(2022). What is Research: Definition, Methods, Types & Examples. Searched on 21 may 2022. from <https://www.questionpro.com/blog/what-is-research>.